

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Бердянський державний педагогічний університет

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

**«Середня освіта (Мова і література (російська)). Англійська мова»
першого рівня вищої освіти**

**за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська))
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
кваліфікація: вчитель російської мови і літератури, англійської мови**

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою БДПУ
від 24.04.2019
протокол № 9

Освітня програма вводится в дію з
01.09.2019
Ректор І.Т.Богданов
(наказ № 55 від «01» листопада 2019)

Бердянськ, 2019

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

СХВАЛЕНО

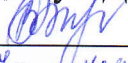
Методичною радою БДПУ
від 18.04.2019
(протокол № 6)

Голова

 О.І. Гуренко

ПОГОДЖЕНО

начальник навчального
відділу БДПУ

 О.В. Шубіна
«~~17~~» червня 2019

Рекомендовано

Вченою радою факультету
від 02.04.2019
(протокол № 7)

декан факультету

 І.Я. Глазкова

Ініційовано

кафедрою української мови та славістики
протокол № 8

від 11.03.2019

завідувачі кафедр

 М.М. Греб

кафедрою української та зарубіжної літератури і порівняльного
літературознавства

протокол № 9

від 26.03.2019

 О.Д. Харлан

ПРОЕКТНА ГРУПА

Гарант: Л.О. Алексеева

Члени групи: І.Е. Співак

 Т.І. Нікішина

 І.В. Шиманович

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

1. *Алексеева Лариса Олександрівна*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови та славістики факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету – **гарант програми**
2. *Співак Ірина Едуардівна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету
3. *Нікішина Тетяна Ігорівна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та славістики факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету
4. *Шиманович Ірина Вікторівна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов і методики викладання факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету

**1. Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності
014 Середня освіта (Мова і література (російська))**

1. Загальна інформація	
<i>Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу</i>	Бердянський державний педагогічний університет Факультет філології та соціальних комунікацій
<i>Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу</i>	Бакалавр освіти
<i>Офіційна назва освітньої програми</i>	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Мова і література (російська)). Англійська мова
<i>Тип диплому та обсяг освітньої програми</i>	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС (3 роки 10 місяців)
<i>Наявність акредитації</i>	Акредитаційна комісія України Сертифікат про акредитацію НД № 0891953 від 17.11.2015 Діє до 01.07.2025
<i>Цикл/рівень</i>	Для бакалавра: 7 рівень - НРК України; 7 рівень - EQF LLL; перший цикл – ЄПВО (НРFQ ENEA)
<i>Передумови</i>	Повна загальна середня освіта
<i>Мова(и) викладання</i>	Російська, українська, англійська
<i>Термін дії освітньої програми</i>	До 30.06.2025
<i>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми</i>	http://bdpu.org/opp/
2. Мета освітньої програми	
Підготовка фахівців із середньої освіти за предметною спеціальністю Мова і література (російська) та англійська мова	
3. Характеристика освітньої програми	
<i>Предметна область (галузь знань, спеціальність)</i>	01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (російська))
<i>Орієнтація освітньої програми</i>	Освітньо-професійна
<i>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</i>	Загальна освіта в галузі освітніх та педагогічних наук за спеціальністю Середня освіта (Мова і література (російська)). Ключові слова: педагогіка, середня освіта, російська мова, російська література, англійська мова
<i>Особливості програми</i>	Реалізується англійською мовою в циклі дисциплін професійної підготовки та в циклі вибіркового навчальних дисциплін.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
<i>Придатність до працевлаштування</i>	Фахівець із кваліфікацією бакалавра може займати первинні посади. Професії, професійні назви робіт згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України (Класифікатор професій

	(ДК 003:2010)): 2 Професіонали 23 Викладачі 232 Викладачі середніх навчальних закладів 2320 Викладачі середніх навчальних закладів Професійні назви роботи: <ul style="list-style-type: none"> • викладач професійно-технічного навчального закладу • викладач професійного навчально-виховного закладу • вчитель середнього навчально-виховного закладу • методист заочних шкіл і відділень 235 Інші професіонали в галузі навчання 2351 Професіонали в галузі методів навчання 2351.2 Інші професіонали в галузі методів навчання Професійні назви роботи: <ul style="list-style-type: none"> • викладач (методи навчання) 2359 Інші професіонали в галузі навчання 2359.2 Інші професіонали в галузі навчання Професійні назви роботи: <ul style="list-style-type: none"> • лектор • методист позашкільного закладу • організатор позакласної та позашкільної роботи з дітьми • педагог-організатор
<i>Подальше навчання</i>	Можливе подальше продовження освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, а також підвищення кваліфікації і отримання додаткової післядипломної освіти.
5. Викладання та оцінювання	
<i>Викладання та навчання</i>	Студентоцентроване проблемно-орієнтоване навчання, яке проводиться у формі лекцій, семінарів, практичних занять, консультацій, самостійного вивчення, виконання курсових робіт на основі нормативно-правових актів, підручників, посібників, періодичних наукових видань.
<i>Оцінювання</i>	Усні та письмові екзамени, заліки, захист звітів з практики, захист курсових робіт, підсумкова атестація випускника.
6. Програмні компетентності	
<i>Інтегральна компетентність (ІК)</i>	ІК. Бакалавр (рівень 7): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів освітніх наук, і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній середній школі.
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у

	<p>розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 4. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 6. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 8. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 10. Здатність спілкуватися російською мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 12. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.</p> <p>ЗК 13. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації</p>
<p><i>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</i></p>	<p>ФК 1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.</p> <p>ФК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання.</p> <p>ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з російської мови і літератури.</p> <p>ФК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття й засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції освітнього процесу.</p> <p>ФК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії російської мови, теорії та історії російської літератури в закладах середньої освіти, практиці навчання російської мови і викладання російської літератури.</p> <p>ФК 6. Здатність вільно володіти російською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.</p> <p>ФК 7. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання російської мови і літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.</p> <p>ФК 8. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах російською мовою, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.</p> <p>ФК 9. Здатність орієнтуватися в російському літературному процесі (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мови і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.</p> <p>ФК 10. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.</p>

ФК 11. Здатність власною державницькою позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови, літератури, історії виховувати національно свідомих громадян України.

ФК 12. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі викладання російської мови і літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі.

ФК 13. Здатність доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять.

ФК 14. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 15. Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учні, учителі, батьки та ін.).

ФК 16. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

ФК 17. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави

7. Програмні результати навчання

Знання:

ПРЗ 1. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання російської мови і літератури.

ПРЗ 2. Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.

ПРЗ 3. Знає основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різнорівневу (системну) організацію російської мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРЗ 4. Знає провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національної літератури, художні твори класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.

ПРЗ 5. Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з російської мови і літератури для закладів середньої освіти та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРЗ 6. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

Вміння:

ПРУ 1. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРУ 2. Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з російської мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й

підвищувати власний компетентнісний рівень.

ПРУ 3. Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної культури.

ПРУ 4. Володіє навичками атрибуції, розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі російської літератури за їх сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства.

ПРУ 5. Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

ПРУ 6. Використовує гуманістичний потенціал російської літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПРУ 7. Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти фахового змісту.

ПРУ 8. Застосовує сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітнього процесу в закладах середньої освіти.

ПРУ 9. Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з російської мови і літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

ПРУ 10. Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення

Комунікація:

ПРК 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

ПРК 2. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРК 3. Організовує освітній процес у закладі середньої освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

ПРК 4. Керується у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

Автономія і відповідальність:

ПРА 1. Здатний учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.

ПРА 2. Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

ПРА 3. Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності.

ПРА 4. Забезпечує охорону життя й здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності.

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

<i>Специфічні характеристики кадрового забезпечення</i>	Науково-педагогічні працівники, які мають науковий ступінь або вчене звання, а також особи, які мають ступінь магістра відповідно до профілю підготовки здобувачів за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Мова і література (російська)). Англійська мова.
<i>Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення</i>	Забезпеченість навчальними приміщеннями, лабораторіями відповідає потребі.

<i>Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення</i>	Бібліотека Бердянського державного педагогічного університету (www.library.bdpu.org). Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Бібліотека економіко-гуманітарного коледжу БДПУ. Інтернет ресурси та авторські розробки науково-педагогічних працівників БДПУ.
9. Академічна мобільність	
<i>Національна кредитна мобільність</i>	Освітня програма передбачає національну кредитну мобільність.
<i>Міжнародна кредитна мобільність</i>	Програма передбачає укладення договорів про подвійне дипломування, міжнародне стажування, проходження практики та обмін студентами.
<i>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</i>	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти не проводиться

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційні роботи)	кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Історія України	3	Екзамен
ОК 2	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	Екзамен
ОК 3	Іноземна мова	6	Екзамен
ОК 4	Філософія	3	Екзамен
ОК 5	Сучасні інформаційні технології	4	Екзамен
ОК 6	Психологія	9	Залік, екзамен
ОК 7	Педагогіка	6	Екзамен
ОК 8	Історія педагогіки	3	Залік
ОК 9	Сучасна російська мова	38	залік, екзамени
ОК 10	Історія російської літератури	38	Залік, екзамени
ОК 11	Курсова робота з сучасної російської мови / історії російської літератури		Курсова робота
ОК 12	Методика навчання російської мови	5	Екзамен,
ОК 13	Методика навчання російської літератури	5	Екзамен,
ОК 14	Курсова робота з методики навчання російської мови / літератури		Курсова робота
ОК 15	Англійська мова	30	Заліки, екзамени
ОК 16	Методика навчання англійської мови	3	Екзамен
ОК 17	Курсова робота з методики навчання англійської мови		Курсова робота
ОК 18	Навчальна практика зі спеціальності Середня освіта (Мова і література (російська))	6	Залік
ОК 19	Виробнича практика зі спеціальності Середня освіта (Мова і література (російська))	9	Залік
ОК 20	Виробнича практика зі спеціальності Середня	6	Залік

	освіта (Мова і література (російська))		
ОК 21	Виробнича практика з англійської мови	3	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		180	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Дисципліни, які встановлює заклад вищої освіти</i>		24	
ВК 1	Історія української культури	3	Екзамен
ВК 2	Основи наукових досліджень	3	Залік
ВК 3	Російський фольклор	3	Залік
ВК 4	Вступ до літературознавства	3	Залік
ВК 5	Російська діалектологія	3	Залік
ВК 6	Вступ до мовознавства	3	Залік
ВК 7	Школотознавство	3	Залік
ВК 8	Інклюзивна освіта	3	Залік
<i>Дисципліни вільного вибору здобувачів вищої освіти</i>		36	
ВВ 1	Дисципліна 1	3	Залік
ВВ 2	Дисципліна 2	4	Залік
ВВ 3	Дисципліна 3	5	Залік
ВВ 4	Дисципліна 4	3	Залік
ВВ 5	Дисципліна 5	3	Залік
ВВ 6	Дисципліна 6	3	Залік
ВВ 7	Дисципліна 7	3	Залік
ВВ 8	Дисципліна 8	4	Залік
ВВ 9	Дисципліна 9	4	Залік
ВВ 10	Дисципліна 10	4	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент		60	
Загальний обсяг освітньої програми		240	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Семестр 1	Семестр 2	Семестр 3	Семестр 4	Семестр 5	Семестр 6	Семестр 7	Семестр 8
ОК 1	ОК 3	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 9	ОК 9	ОК 9
ОК 2	ОК 4	ОК 9	ОК 9	ОК 10	ОК 10	ОК 10	ОК 10
ОК 3	ОК 5	ОК 10	ОК 10	ОК 12	ОК 14	ОК 11	ОК 15
ОК 6	ОК 6	ОК 15	ОК 15	ОК 13	ОК 15	ОК 15	ОК 17
ОК 9	ОК 9	ВК 1	ВК 2	ОК 15	ОК 18	ОК 16	ОК 20
ОК 10	ОК 10	ВВ 1	ВК 7	ВВ 4	ВВ 6	ОК 19	ОК 21
ВК 3	ВК 5		ВВ 2	ВВ 5	ВВ 7	ВК 8	ВВ 9
ВК 4	ВК 6		ВВ 3		ВВ 8		ВВ 10

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми Середня освіта (Мова і література (російська)). Англійська мова, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) проводиться у формі атестаційного екзамену з англійської мови та атестаційного екзамену зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська)), завершується видачею документа встановленого зразка із присвоєнням кваліфікації в дипломі:

ступінь вищої освіти: бакалавр
 спеціальність: Середня освіта (Мова і література (російська))
 освітня програма: Середня освіта (Мова і література (російська)). Англійська мова
 професійна кваліфікація: вчитель російської мови і літератури, англійської мови

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ВБ 1	ВБ 2	ВБ 3	ВБ 4	ВБ 5	ВБ 6	ВБ 7	ВБ 8
ЗК 1	+		+			+	+								+	+	+	+	+							
ЗК 2	+					+	+													+		+		+	+	
ЗК 3					+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+					+			+
ЗК 4	+		+		+	+	+				+	+			+	+	+	+	+	+	+					+
ЗК 5	+		+		+	+	+				+	+			+	+	+	+	+	+	+					+
ЗК 6				+	+						+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+			
ЗК 7				+	+						+	+	+	+	+	+	+	+			+		+			
ЗК 8		+		+	+		+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+			+					
ЗК 9				+	+		+			+	+	+	+	+							+					
ЗК 10										+	+	+									+					
ЗК 11		+											+	+					+							
ЗК 12		+											+	+					+							
ЗК 13			+		+								+	+	+	+	+	+							+	+
ФК 1						+					+	+		+	+	+	+	+							+	+
ФК 2											+	+	+	+	+	+	+	+								
ФК 3											+	+	+	+												
ФК 4					+						+	+			+	+	+	+								
ФК 5		+						+	+						+	+	+									
ФК 6								+	+	+	+		+	+	+	+	+	+								
ФК 7		+						+			+		+		+	+	+									
ФК 8		+						+		+		+				+	+									
ФК 9								+	+			+									+	+	+			
ФК 10		+						+	+				+	+	+	+	+					+	+			
ФК 11								+	+		+	+		+	+	+	+						+	+		+
ФК 12						+						+	+	+	+	+	+	+								+
ФК 13											+	+	+	+	+	+	+	+	+							+
ФК 14					+				+		+	+	+	+	+	+	+	+			+					+
ФК 15							+								+	+	+	+								+
ФК 16						+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+								+
ФК 17	+							+	+	+		+	+	+					+							+

